

1η Τουλίου 2020

Αξιότιμε Κύριε Συνάδελφε,

Εύχαριστῶ γιὰ τὴν πρόσκλησή σας νὰ ἀπευθύνω χαιρετισμὸ στὴν Ἡμερίδα γιὰ τὶς ἀρχαιότητες τῆς ὁδοῦ Βενιζέλου, στὴν ὁποία δὲν μπορῶ δυστυχῶς νὰ παρευρεθῶ.

Ἔχω ἤδη ἐκφράσει τὶς ἀντιρρήσεις μου γιὰ τὴν (έντος εἰσαγωγικῶν) λύση ποὺ προωθεῖ χωρὶς περίσκεψη ἢ αἰδῶ μερίδα πολιτικῶν καὶ ἀρχαιολόγων. Οἱ ἀρχαιότητες τοῦ Σταθμοῦ Βενιζέλου, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ κέντρο τῆς μεσαιωνικῆς Θεσσαλονίκης, ἔχουν μοναδικὴ ἀξία γιὰ τὴν βυζαντινὴ τέχνη καὶ πολεοδομία, ἀνάλογο τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει διατηρηθεῖ σὲ ἄλλη σύγχρονη εὐρωπαϊκὴ πόλη. Ἡ μοναδικότητά τους ἐπιβάλλει τὴν διατήρησή τους κατὰ χώραν καὶ τὴν κληροδότησή τους στὶς ἐπόμενες γενεές.

Ὁ τεμαχισμὸς καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν ἀρχαιοτήτων, ποὺ ἐξηγγέλθη προσφάτως, θὰ ἐπιφέρει ὀριστικὴ ἀπώλεια τῆς αὐθεντικότητός των καὶ θὰ ὑποβαθμίσει, κατὰ τὴν ἐπιεικέστερη διατύπωση, ἓνα μοναδικὸ στὴν χώρα μας ἀρχαιολογικὸ σύνολο, τὴν στιγμὴ ποὺ ὑπάρχει μελέτη ἐξειδικευμένου στὴν κατασκευὴ ὑποσκάφων φορέων Ὁμίλου Μελετῶν ἢ ὁποία προβλέπει τὴν διατήρηση τῶν εὐρημάτων παράλληλα μὲ τὴν λειτουργία τοῦ σιδηροδρόμου, ὅπως εἶχε ἄλλωστε ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὸ Ἀρχαιολογικὸ Συμβούλιο ὑπὸ τὴν προηγούμενη σύνθεσή του. Ἡ διατήρηση κατὰ χώραν τῶν εὐρημάτων παράλληλα μὲ σύγχρονες δραστηριότητες ἐναρμονίζεται μὲ τὶς τωρινὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν ἀρχαιοτήτων ἐντὸς τοῦ ἀστικοῦ ἴστοῦ, ποὺ ἤδη ἐφαρμόζουν οἱ βαλκάνιοι γείτονές μας, λ.χ. οἱ Βούλγαροι στὴν Σόφια, ὅπου μετατοπίσθηκε ἓνας προβλεπόμενος σταθμὸς γιὰ νὰ μὴν πειραχθοῦν οἱ ἀποκαλυφθεῖσες κατὰ τὶς ἐργασίες ἀρχαιότητες.

Τὴν ἀντίθεσή τους στὴν ἀποξήλωση τῶν εὐρημάτων ἔχουν ἐκφράσει ἐγκυρότατοι διεθνεῖς φορεῖς, ὅπως ἡ Διεθνὴς Ἑνωσις Βυζαντινῶν Σπουδῶν (AIEB) καὶ ἡ Europa Nostra καθὼς καὶ διάσημοι εἰδικοί ἐπιστήμονες, ὅπως οἱ καθηγηταὶ Koder καὶ Rapp, μιὰ τέτοια δὲ ἀπόφαση θὰ δυσφημήσει τὴν Ἑλλάδα ποὺ θὰ ἐμφανισθεῖ ἀνίκανη νὰ

υίοθειήσει καὶ ἐφαρμόσει λύσεις συμβατὲς μὲ τὶς σύγχρονες ἀντιλήψεις.

Θὰ ἤθελα συμπληρωματικὰ νὰ σημειώσω τὰ ἑξῆς.

1. Ὅπως γνωρίζω ἀπὸ πρῶτο χέρι, ἡ Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης καὶ Κεντρικῆς Μακεδονίας Τουλία Βοκοτοπούλου (+1995) εἶχε ἐγκαίρως προειδοποιήσει τὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ ὅτι στὴν σχεδιαζομένη διαδρομὴ τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου κάτω ἀπὸ τὴν Ἐγνατία Ὁδὸ θὰ ἀνευρίσκοντο ἀρχαιότητες. Δὲν ἐγίνε τίποτε γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἐγκαίρως τὸ πρόβλημα αὐτό.

2. Ὁ διευθύνων τὴν Ἐφορεῖα Ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης εἶχε εἰσηγηθεῖ τὴν παραμονὴ τῶν ἀρχαιοτήτων στὸν τόπο εὐρέσεώς των καὶ τὴν παράλληλη λειτουργία τοῦ σιδηροδρόμου. Ἐτιμωρήθη πάραυτα μὲ τὴν ἀντικατάστασή του στὴν διεύθυνση τῆς Ἐφορείας. Ὅταν, ἐπὶ ἐπταετίας, ἤμουν Ἐπιμελητὴς Ἀρχαιοτήτων καὶ ἀντιέδρασα σὲ μεθοδεύσεις τῆς Νομαρχίας Ἰωαννίνων ἀντίθετες πρὸς τὸν Ἀρχαιολογικὸ Νόμο, ἡ Χωροφυλακὴ ἀνοιξε φάκελο εἰς βάρος μου, ὁ δὲ Ἐπιθεωρητὴς Ἀρχαιοτήτων Μαρινᾶτος μοῦ εἶχε πεῖ ὅτι ὑπάρχει καταγγελία ὅτι εἶμαι κομμουνιστής. Νὰ θεωρήσωμε πρόοδο τὴν σημερινὴ ἀντιμετώπιση τῶν ὑπαλλήλων ποὺ πράττουν κατὰ συνείδησιν; ;

3. Δὲν ἀνενεώθη ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Κεντρικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου ποὺ ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν ἀρχαιοτήτων κατὰ χώραν καὶ τῆς παραλλήλου λειτουργίας τοῦ σιδηροδρόμου. Τέτοιες συμπεριφορὲς μᾶς γυρίζουν ἑκατὸν πενήντα χρόνια πίσω, τὴν ἐποχὴ τοῦ Βούλγαρη ἢ Τσουμπέ. Ἐλπίζω οἱ ἐνέργειες αὐτές, ποὺ δὲν συνάδουν μὲ τὶς ἐξαγγελίες τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, νὰ ἐγίναν ἐν ἀγνοίᾳ του.

Αὐτὰ πρὸς τὸ παρόν.

Μὲ συναδελφικοὺς χαιρετισμούς,

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Λ. ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

Πρώην Καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας

τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.